

Кішка й мишка

Василь Биков

Мишка того дня взагалі-то була ситою, але також вона була молодою, цікавою і не могла довго сидіти на одному місці. Тим більш у тій темній нірці, де нічого не було видно, нічого не було чути. А поруч на подвір'ї — вона вже це знала — було стільки всього цікавого, особливо під лопухами, де бігали прудкі кузьки, ворушили вусами чорні жуки, а на стеблах трави сиділи дивовижні слимаки у твердих покручених мушлях. Вони не кривдили полохливої мишки, то й вона намагалась їм не дошкуляти. Ця мишка взагалі була делікатною, доброзичливою до маленьких мешканців подвір'я. Її також ніхто не ображав, і вона думала, що боятися там особливо нічого. Вона намагалась бути оптимісткою.

Щоправда, вона вже чула, що десь там час від часу з'являється страшний мишачий ворог — кіт. Але мишці ще не доводилось його зустрічати, і вона сподівалася, що й не доведеться. Навіщо котові чатувати на маленьку полохливу мишку — мабуть, йому краще мати справу з великими пацюками. Бо з мишки який наїдок?

Тож того разу вона могла б і не вилазити з нірки, проте взяла та й вилізла.

На подвір'ї попід лопухами було тепло, аж гаряче, і тихо — мабуть, худобу ще не пригнали з поля. Поряд у шурхтіливому піску сиділа квоктуха — стара ряба курка, яка квокнула двічі, угледівши мишку. Мишка прошмигнула повз неї далі до призьби й раптом тільки розпачливо пискнула. Звідкись ізгори на неї кинулись дві пазуристі лапи — утікати було вже нікуди. Звісно, це була кицька — молода, грайлива, з м'якенькими білими лапками. Мишка спершу була злякалась, але ті лапки поводитися з нею делікатно, і це трохи заспокоювало. Мишка навіть подумала, що взагалі-то, їй пощастило — могла б опинитись у твердих і гострих пазурах кота. А так, може, нічого ще й не станеться — мишка хотіла бути оптимісткою.

І правда, не завдавши їй сильного болю, кицька підхопила мишку зубами й винесла на чисте, підметене подвір'я. Мишка напружено міркувала, і все виходило так, що кішка полуднувати нею не збирається. Інакше вона б зробила це в затишному місці біля лопухів. На подвір'ї нікого не було, кицька пустила мишку долу. Мабуть, можна було спробувати втекти, але мишка не хотіла виказувати непослуху, щоб тим не розсердити кішку. Вона все ще сподівалася на краще. Тоді кицька делікатно штурхнула її лапкою під бік, неначе потураючи втечі. Ось тоді мишка побігла.

Зовсім близько вже було до нірки, та все ж кицька наздогнала її і міцно впилася пазурами у хребтину. Мишці зробилось дуже боляче, аж вона перестала дихати. Та невдовзі знову заспокоїлася, бо кицька все не поспішала її хруммати. Певно, це була добра кішечка, вона хотіла тільки погратися з мишкою. Тоді мишка знерухоміла і, неначе нежива, перевернулася лапками догори. Це, з усього судячи, сподобалося кішці, яка обома передніми лапами

почала перекидати з боку на бік маленьку симулянтку, немов запрошуючи її до гри.

Гратися мишка взагалі-то любила, хоча зараз і боялася трохи, але вона все не могла повірити у найгірше. Занадто вже лагідно, без жодної злості ставилася до неї ця гарна кішечка, невже така здатна з'їсти ніжну маленьку мишку?

Можливо, мишка й могла б іще утекти, особливо коли в часі цієї гри опинялась недалеко від лопухів, та у неї все не вистачало рішучості. До того ж, вона була оптимісткою, і доти нічого поганого з нею ще не траплялось. Але ось кішка, чи, може, тому, що награлася, чи іще з якої причини — сильно вкусила мишку біля шиї — від болю тій аж потемніло в очах. Кішка тим часом поклати мишку біля ніг, роззирнувшись на всі боки — схоже, вона відпочивала. А може, розмірковувала, чи не відпустити мишку? Мусила б відпустити, бо мишці було погано, навряд чи тепер вона могла б утекти. Але вона все сподівалася.

Вона вірила у доброту, тим більше, з боку такої гарної молоді киці, якій вона не зробила нічого поганого. Навіть не розсердилась і не образилася на неї. Мишка розуміла, що взагалі-то коти — мишам вороги, але ж напевно і коти бувають різними: добрими і злими. Так само, як і миші. Ось вона, наприклад, дуже добра мишка, нікому ніякого зла не вчинила. Не скривдила жодної кішки. Навіщо ж кішці убивати її? Щоб пополюдувати? Але ж це можна зробити з якоюсь іншою мишкою, не обов'язково з нею.

Кицька все роззиралася туди-сюди, ніби чекаючи чогось, а мишка все лежала нерухомо біля неї і розмірковувала. Розмірковувала про несправедливість. Все ж таки, як несправедливо влаштований цей світ, коли одні істоти в ньому дужі й нахабні, а інші — слабкі та полохливі. Слабким і полохливим живеться кепсько, тож, мабуть, саме тому вони дбають про справедливість, доброту і сприяння. Та дужі не зважають на таке. І справді, навіщо дужим сприяння? Дужим потрібно іще більше сили, бо сила силу дає. А от що робити бідолашній мишці, у якої майже цілковито перекушений карк?

Але ж ця киця зовсім не страшна, навіть мила — он яка мордочка, які вуса, тільки чому вона облизується? Що це означає?

Аж раптом кицька стрепенулася, зиркнула розкосими очима в бік недалекого ганку. Мишка напружилася усім своїм маленьким тільцем — на ганку, погрозово вигнувши хвоста, стояв страшний мордатий кіт; мабуть, він уже вгледів неподалік кішку з неборакою мишкою. Кішка ж, напевне злякавшись, міцно вхопила мишку зубами й кинулась під лопухи.

Там вона миттю прикінчила бідолашню мишку, останньою думкою в якої було: добре, що ми врятувались від кота.

Мишка до самого кінця лишалася оптимісткою.

Переклад Олександра Ірванця